

ความหมายและคุณค่า
ของคำว่า "ลืออายุ"

BIA
www.dhamma4u.com

ธรรมะใจกล่อม

www.dhamma4u.com

ธรรมะเล่มน้อย

เป็นหนังสือธรรมะขนาดพกพา รายเดือน ๑๒ เล่ม ๑๒ เดือน เพื่อเจริญสติและแสวงหาปัญญาเบื้องต้นสำหรับผู้ไม่มีเวลาศึกษาเนื้อหาโดยละเอียด

สามารถมีส่วนร่วมได้โดย

๑. ผู้ที่อ่านแล้วคิดว่าดีมีประโยชน์ โปรดส่งมอบให้แก่ผู้อื่นต่อ เปรียบดังท่านให้ทาน

๒. สนับสนุนการจัดพิมพ์หนังสือธรรมะเล่มน้อยตามกำลัง

๓. เลือกจัดพิมพ์หนังสือธรรมะเล่มน้อย เพื่อเผยแผ่ในวาระต่าง ๆ เช่น งานวันขึ้นปีใหม่ งานเฉลิมฉลอง งานบุญ งานวันเกิด งานสมรส งานศพ ฯลฯ โดยสามารถเลือกเอาเฉพาะส่วนที่เป็นธรรมบรรยายและพิมพ์บางส่วนเพิ่มเติมได้

ธรรมะดี ๆ มีติดตัวไว้ เพื่อเจริญสติและปัญญา

ร่วมเป็นเจ้าของภาพ
พิมพ์ธรรมะเล่มน้อยได้ที่
หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ
โทร. ๐ ๒๙๓๖ ๒๘๐๐

BUDDHADĀSA INDAPASSO ARCHIVES

หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

ความหมายและคุณค่า ของคำว่า “ลืออายุ”

โดย
พุทธทาสภิกขุ

ลำดับที่ ๕ ปี ๒๕๕๕

www.dhamma4u.com

แสดงธรรมวันล้ออายุปีพ.ศ. ๒๕๖๗
กัณฑ์เช้า เรื่อง ความหมายและคุณค่า
ของคำว่า “ล้ออายุ”

วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๗

ผู้ถอดคำบรรยาย คุณดวงดาว อึ้งวัฒนากุล
ผู้ตรวจทาน คุณวรวรรณ ยงเกียรติไพบูลย์

ความหมายและคุณค่า ของคำว่า “ลืออายุ”

...ปัญหามันเกิดมาจากการที่มนุษย์
ไม่เป็นมนุษย์ ฉะนั้นถ้าจะแก้ปัญหาใน
โลกปัจจุบันนี้ก็ต้องทำให้มนุษย์เป็นมนุษย์
ต้องช่วยกันทำทุกอย่างให้มนุษย์เป็นมนุษย์
มากขึ้น

องค์การสหประชาชาติที่ว่าจะจัดการ
โลก เป็นผู้จัดการโลกก็ไม่นึกถึงข้อนี้ ไม่
นึกถึงข้อที่ว่าเดี๋ยวนี้มนุษย์มันไม่เป็นมนุษย์
กันมากขึ้น มันเป็นคนของกิเลสกันมากเกินไป

ไป เขาไม่เป็นมนุษย์ของธรรมะกันเสียเลย
เขาเป็นคนของกิเลสกันมากเกินไป เขาก็
ใช้กิเลสของคนนี้ประหัตประหารกัน สติ
ปัญญาเขามีเท่าไรก็มอบให้แก่กิเลสหมด
กิเลสก็ใช้สติปัญญามากมายเหล่านั้นใน
ทางที่จะเอาเปรียบกันประหัตประหารกัน
ก็มีปัญหาใหญ่หลวง เช่น ปัญหาสงครามนี้
ปัญหาที่รอกันอยู่ว่าเมื่อไรนี้ มันจะระเบิด
ออกมา เมื่อไรสงครามนิวเคลียร์มันจะ
ระเบิดออกมา สงครามชนิดนี้มันก็มาจาก
ความโง่หรือกิเลสตัณหาของคนซึ่งไม่มี
ธรรมะ นี้เรียกว่ามันเป็นปัญหาเหนือปัญหา
หรือปัญหายอดสุดของปัญหา มนุษย์ไม่เป็น
มนุษย์

ทีนี้จะพูดอีกแบบหนึ่ง มนุษย์ไม่เป็น
มนุษย์ก็คือมนุษย์มันไม่มีศีลธรรม ถ้ามัน
มีศีลธรรมคนก็เป็นมนุษย์กันหมด พอไม่มี
ศีลธรรมคนก็เป็นคนมากขึ้น เป็นคนที่มี
กิเลสมากขึ้น ไม่เป็นมนุษย์เลย นี่เพราะ
ไม่เป็นมนุษย์มันจึงสร้างปัญหาโลก พร้อม
ที่จะเบียดเบียน พร้อมที่จะเอาเปรียบ
พร้อมที่จะทำลายผู้อื่นเพื่อประโยชน์ของ
ตน นี่เรียกว่าความไม่มีศีลธรรม มันต้อง
แก้ด้วยความมีศีลธรรมกลับมา ศีลธรรม
กลับมา แต่ผู้จัดการโลกเขาก็ไม่เคยพูดถึง
เรื่องนี้ เขาพูดแต่จะแก้ปัญหาด้วยการเมือง
ซึ่งเป็นทีออแห่งนักการเมืองรวมอยู่ที่นั่น
แล้วก็จะแก้ปัญหาด้วยเศรษฐกิจ มันก็ส่ง

เสริมแต่เรื่องเศรษฐกิจ ส่งเสริมแต่เรื่อง
เศรษฐกิจให้ได้เหยื่อของกิเลสตัณหา
ขึ้นในโลก

เศรษฐกิจยิ่งเจริญเท่าไร กิเลสตัณหา
ของคนในโลกยิ่งได้เหยื่อมากขึ้นเท่านั้น
หรือว่าเขาจะแก้ปัญหาด้วยปืน ด้วยอาวุธ
ด้วยการฆ่ากันมันก็ไม่มีทาง โลกนี้มันไม่มี
ทางที่จะรอดได้โดยไม่มีความเป็นมนุษย์ที่
ถูกต้องกลับมา ต้องมีความเป็นมนุษย์ที่ถูก
ต้องกลับมา มีศีลธรรมกลับมา แล้วปัญหา
มันก็จะหมดไปเอง เพราะว่าปัญหามันเกิด
มาจากการที่ไม่มีศีลธรรม พอศีลธรรมกลับ
มาปัญหามันก็หมดเอง มันจะปรับปรุงตัว
กันเอง หมดไปได้เอง

เดี๋ยวนี้พวกหนึ่งเขาจะแก้ปัญหา
ของโลกด้วยลัทธินายทุน พวกหนึ่งเขา
จะแก้ปัญหาของโลกด้วยลัทธิกรรมกร
ชนกรรมาชีพ อาตมาไม่เชื่อว่าทั้งสองอย่าง
นี้หรืออย่างไหนก็ตามมันจะแก้ปัญหาได้
นายทุนก็เป็นนายทุนเพราะกิเลส กรรมกร
ผู้โหดร้ายก็เป็นกรรมกรเพราะกิเลส
นายทุนก็แก้ปัญหาของโลกไม่ได้ กรรมกร
ก็แก้ปัญหาของโลกไม่ได้ ต้องศีลธรรมกลับ
มา พอศีลธรรมกลับมานายทุนตายหมด
กรรมกรอันโหดร้ายก็ตายหมด มีแต่มนุษย์
ที่สุภาพ ราบเรียบร้อยทั้งนั้น นี่ศีลธรรม
กลับมา มันก็แก้ปัญหาในตัวของมันเอง
เพราะมันยกเลิกคู่สงครามออกไปหมดสิ้น
ไม่มีนายทุน ไม่มีกรรมกร ชนกรรมาชีพ

นี่คือธรรมะ ธรรมะประเสริฐอย่างนี้ สำคัญ
อย่างนี้ จะต้องกลับมาทำคนให้มันเป็น
มนุษย์ เป็นมนุษย์มีศีลธรรม ดำรงชีวิตอยู่
อย่างไม่มีปัญหาอะไรเลย ส่วนตัวก็ไม่มี
ปัญหาเพราะว่ามันควบคุมกิเลสไว้ได้ ส่วน
สังคมก็ไม่มีปัญหาเพราะมันไม่มีความเห็น
แก่ตัวที่จะไปเอาเปรียบผู้อื่น

นี่เรามันเกิดมาโชคดี ในขณะที่มนุษย์
เขาหลับตาแก้ปัญหา เอาตัวเหตุของปัญหา
มาแก้ปัญหา มันจะโง่งเท่าไร แล้วปัญหามัน
เกิดมาจากเศรษฐกิจ มันจะเอาเศรษฐกิจ
มาแก้ปัญหา มันก็ไม่มีทาง ปัญหามันเกิด
จากความไม่มีศีลธรรม เศรษฐกิจเกิดขึ้น
เป็นปัญหาเพราะความไม่มีศีลธรรมของ

นักเศรษฐกิจหรือของผู้ที่เกี่ยวข้องกับ
เศรษฐกิจ เขาโง่ง ปัญหาก็เกิดขึ้นทาง
เศรษฐกิจ เราต้องเอาศีลธรรมมาแก้ความ
คดโง่ง ก็ไม่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ ไม่มี
ปัญหาทุกทางแหละ ทางการปกครองก็
ไม่มี ทางการเมืองก็ไม่มีถ้าคนมันมีศีลธรรม
ถ้าไม่มีศีลธรรมแล้วมันก็ตรงกันข้าม เป็น
ปัญหาไปหมดเลย ช่วยกันทำให้ธรรมะกลับ
มา คนก็จะเป็นคนุชย์กันหมด แล้วในที่สุด
ปัญหาก็จะหมด เหลือแต่ศาสนาที่ถูกต้อง
ได้ ถ้ามาถึงยุคนี้แล้วมีศาสนาเดียวได้ แต่ถ้า
ยังมีคนโง่ง คนงมงาย คนระดับต่ำอยู่เพียงไร
และยังต้องมีหลายศาสนาเพื่อจะให้คนมันมี
ศาสนาดีที่สุดในที่มันจะมีได้ตามแบบของ
ตนๆ นั่นแหละคือความมีศีลธรรมที่ละน้อย

มีศีลธรรมที่ละน้อย ก้าวหน้าทางศีลธรรม
มากขึ้นๆ จนกระทั่งมีศีลธรรมสมบูรณ์
โลกนี้มันก็จะมีความสุขหรือสันติภาพ

ทีนี้เขาไม่มองเห็นความจริงข้อนี้ เขา
ไม่มองเห็นความถูกต้องของความถูกต้อง
ของธรรมชาติ คือความถูกต้องตามกฎหมายของ
อิทัปปัจจยตา เขามีแต่ความถูกต้องของ
กิเลสเรื่อยไป กิเลสว่าถูกต้องอย่างไรเขาก็
จะเอาอย่างนั้น ความถูกต้องของธรรมะนั้น
มันไม่มี เดียวนี้ก็มีนักปรัชญาเต็มไปทั่วโลก
มันวินิจฉัยกันว่าถูกต้องคืออะไร ถูกต้องคือ
อะไรเขาก็ยังไม่พบความถูกต้อง เพราะว่า
แยกความหมายมากออกไปจนไม่รู้ว่าจะถูก
ต้องกันที่ตรงไหน เป็นนักปราชญ์อย่างยิ่งที่

มีความไม่รู้ว่าถูกต้องอย่างไร

เอาตามหลักพุทธศาสนาก็แล้วกัน
ความถูกต้องนั่นคือทุกฝ่ายได้รับประโยชน์
ไอ้สิ่งที่เรียกว่าถูกต้อง ถูกต้อง นั่นนะคือ
ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์ จะได้รับแต่ผู้หนึ่งผู้
เดียวก็ไม่ถูกต้อง ต้องทุกฝ่ายทุกคนได้รับ
ประโยชน์ การกระทำนั้นถูกต้อง หลักการ
นั้นถูกต้อง วิชากการนั้นถูกต้อง ถ้าทำให้
ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์ เดียวนี้ไอ้ความถูก
ต้องของมนุษย์ในโลกนี้มันถูกต้องคือฉันได้
ประโยชน์ ฉันได้ครองโลก ฉันเอาประโยชน์
มาเป็นของฉันได้ทั้งโลก นี่คือการถูกต้อง
ของฉัน แล้วพวกนักศึกษา นักปราชญ์ก็
สนับสนุนรัฐบาลของตัว ประเทศชาติของ

ตัวในลักษณะอย่างนี้ว่า ประเทศเราได้
ครองโลกนั้นแหละคือความถูกต้อง โลกนี้
เลยไม่มีวันที่จะพบบันกับสันติภาพ

ถูกต้อง นั้นมันต้องมีผลแสดงออกมาว่า
ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์ ถ้ามองดูให้ใกล้เข้า
มาว่าถูกต้องในการปฏิบัติ นั้นมันก็เรียก
ว่าถูกต้องกันทั้งนั้นแหละ ถูกต้องสำหรับ
จะไปเป็นอันธพาลก็ได้ ถูกต้องสำหรับจะ
เป็นบัณฑิตก็ได้ ถูกต้องสำหรับจะมีความ
ทุกข์ก็ได้ ถูกต้องสำหรับจะไม่มีความทุกข์
ก็ได้ มันต้องถูกต้องเพื่อจะดับทุกข์ เดี่ยว
นี้เราไม่มีความถูกต้องในการศึกษาหรือ
แสวงหาสติปัญญา เราไม่มีความถูกต้องใน
การแสวงหาสติปัญญาเราก็ไม่มีสติปัญญา

ที่ถูกต้อง เรามีแต่ปัญญาเฉโก ปัญญาคดโกง
ปัญญาเอาเปรียบคนอื่น เราไม่มีความถูก
ต้องในการแสวงหาปัญญา ความถูกต้อง
เพื่อได้ปัญหานี้ มันคนละชนิดกับความถูก
ต้องเพื่อได้ประโยชน์ของคนเห็นแก่ตัว คน
เห็นแก่ตัวเขาก็มีปัญญามากนะ แล้วเขาก็
ถือว่าเขาได้ประโยชน์ตามที่เขาต้องการนั้น
คือความถูกต้อง แล้วเขาก็มีความถูกต้องไป
ตามแบบของเขา

จึงขอสรุปสั้นๆ ว่า ถูกต้องสำหรับ
จะได้สติปัญญานั้นคนละอย่าง ต่างจาก
ความถูกต้องสำหรับจะได้เงินได้ประโยชน์
ได้วัตถุ ถูกต้องสำหรับจะได้ปัญหานี้
คนละอย่างกับความถูกต้องสำหรับจะได้

วัตถุประสงค์ของอำนาจวาสนา ฉะนั้นช่วย
ระวังความถูกต้องของตนๆ ให้ดีๆ ด้วยกัน
จงทุกคน ให้ความถูกต้องนั้นเป็นความถูก
ต้องจริงๆ ให้ได้มาเพื่อความถูกต้องที่จะถูก
ต้องสำหรับทุกสิ่ง

เฮ้อ, เวลาที่ล่วงไปมากแล้วอยากจะ
พูดให้จบข้อนี้แหละ เราเกิดมาพอดีกับได้
เห็นสิ่งที่น่าเวทนาสงสาร เดียวนี้พุทธบริษัท
กำลังกระทำต่อศาสนาของตนเองราวกับ
ว่าพุทธศาสนานี้เป็นไสยศาสตร์ อะไรเป็น
ไสยศาสตร์ อะไรเป็นพุทธศาสตร์รู้จักแยก
กันเสียให้ชัด

ถ้าเป็นพุทธศาสตร์คือมีสติปัญญาเห็น
ถูกต้องตามที่เป็นจริง ตามกฎของอิทัปป-
ปัจจยตาถือหลักว่าต้องประพฤติกกระทำให้
ถูกต้องเพื่อสิ่งนั้นจึงจะได้สิ่งนั้นมา นี่เป็น
พุทธศาสตร์ ยึดหลักอิทัปปัจจยตาเป็นหัวใจ

ที่นี้ไสยศาสตร์นะ เขาเอาสิ่งที่ไม่รู้ว่า
อะไร ผีसाงเทวดาพระเจ้าอะไรที่ไหนก็ไม่รู้
ซึ่งไม่รู้ว่าเป็นอะไรนั้นจะเอามาเป็นที่พึ่งเอา
มาเป็นหลัก แล้วก็หลับตาๆ ตรงคำว่า ไสยะ
ไสยะ นี่แปลว่าหลับ พุทธะ พุทธะ แปลว่า
ตื่น เป็น พุทธะ ตื่นตื่น เป็น ไสยะ ก็ต้อง
หลับ นี่หลับตาไม่รู้ว่าจะไรแล้วก็จะทำไป
อย่างนั้นมันก็เป็นไสยศาสตร์คือศาสตร์
สำหรับคนหลับ

เดี๋ยวนี้พุทธบริษัทกำลังทำแก้พุทธ-
ศาสนาของตน รวากับว่าพุทธศาสนาเป็น
ไสยศาสตร์ คือมีการบวงสรวง บวงสรวง
อ้อนวอน หลับหูหลับตา พิธีรีตองอย่าง
แบบไสยศาสตร์ต่อพุทธศาสนา แล้วพระ
ตัวแดงๆ นั้นแหละเป็นผู้ทำ พระตัวเหลืองๆ
แดงๆ แหละเป็นผู้ประกอบพิธีรีตองเหล่า
นี้ จึงถือว่าพุทธบริษัทนั่นเองกำลังกระทำ
พุทธศาสนาให้เป็นไสยศาสตร์

นี่เราควรจะทำไปในทางที่ว่าลืมหู
ลืมตา รู้จักประจักษ์ตามที่เป็นจริงของ
ธรรมชาติ กฎธรรมชาติอันเด็ดขาดมีอยู่
อย่างไร ก็รู้ชัดตามที่เป็นจริง แล้วก็ทำให้
ถูกต้องตามกฎหมายนั้น อย่างเช่นว่าทุบลงไปมัน

ก็ดั่งปิงอย่างนี้ มันเป็นเรื่องของธรรมชาติ
อย่างนี้ ไม่ต้องมีใครมาช่วยทำให้ดั่งปิง
ที่ไหน

หลักในพระบาลีที่สำคัญเกี่ยวกับข้อนี้
ว่า พุทธบริษัทที่แท้จริงนั้นจะไม่ถือว่าสุข
ทุกข์นี้มาแต่อิศวร ไม่ถือว่าสุขทุกข์นี้มา
จากอิศวร อิศวรคือพระเจ้า อิศวร อิศวร
นั่นคือพระเจ้า พวกที่ถือว่าสุขทุกข์นี้มาจาก
อิศวรนั่นนะคือไสยศาสตร์ ถ้าถือว่าสุขทุกข์
นี้ขึ้นอยู่กับการประพฤติกกระทำถูกหรือไม่
ถูกตามกฏอิทัปปัจจยตา คือสุขทุกข์นี้ขึ้นอยู่กับ
กฏอิทัปปัจจยตานี้เป็นพุทธศาสตร์ ถ้า
สุขทุกข์นี้มาจากอิศวร บาลีใช้คำว่า อิศวร
อิศวร อิศวร ว่าในสันสกฤตนั้น อิศวรคำนี้

แปลว่าพระเจ้า นั้นไม่ใช่พุทธศาสตร์ คือ เป็นไสยศาสตร์ มีเหตุปัจจัยอยู่ข้างนอก เพราะหวังฟังผู้อื่นซึ่งมิใช่ตนเอง ระวังให้ดีถ้าไปถือหลักอย่างนั้นก็ทำพุทธศาสนา ให้หมดความเป็นพุทธศาสนากลายเป็น ไสยศาสตร์ไป เป็นข้อแรกที่พระพุทธเจ้า ท่านตรัสว่า สุขทุกข์นี้มีได้มาจากอิศวร

ที่นี้ข้อถัดมาท่านตรัสว่า สุขทุกข์นี้มีใช้ มาจากกรรมเก่า กรรมเก่า กรรมในชาติ ก่อน เดียวนี้พุทธบริษัทส่วนมากทีเดียว ถือว่าสุขทุกข์นี้เป็นผลกรรมในชาติก่อน แต่พระพุทธเจ้าท่านได้ตรัสไว้ชัดเจนแล้วว่า ไม่ใช่ผลของกรรมเก่า

สุขทุกข์นี้มันเกิดมาจากการประพฤติดิตหรือถูกตามกฎของอิทัปปัจจยตา ไม่ใช่เรื่องของกรรมเก่า เดียวนี้เราทำอย่างนี้ โง่เมื่อมีผัสสะมันก็เกิดทุกข์ขึ้นมา แล้วว่า ถ้าทำถูกเมื่อมีผัสสะตามกฎนี้ก็ไม่มี ความทุกข์เลย จึงต้องประพฤติกะทำให้ถูกต้องตามกฎของอิทัปปัจจยตา จึงจะเกิดความสุขและไม่เกิดความทุกข์ สุขหรือทุกข์จะเกิดหรือไม่เกิด ก็เพราะการกระทำผิดหรือถูกต้องตามกฎของอิทัปปัจจยตา นี้จะ ทำเลยว่าแม้ว่ากรรมเก่าจะมีมา จะส่งผล หรือพระเจ้าจะส่งลงโทษมา เราจะต้องรับ ด้วยการประพฤติดีให้ถูกต้องตามกฎของอิทัปปัจจยตา สิ่งเหล่านั้นจะเป็นหมัน ผลกรรมเก่าจะเป็นหมันถ้าเราประพฤติดีที่นี้

เดี๋ยวนี้ถูกต้องตามกฎของอิทัปปัจจยตา
หรือว่าผีसांगเทวดาไซคชะตา ดวงดาวอะไร
จะลงโทษลงมา เราต้อนรับด้วยกฎของ
อิทัปปัจจยตาให้ถูกต้องสิ่งเหล่านั้นจะเป็น
หมัน จะหายหลังกลับไป ไม่มีอะไรแก่ผู้
ที่ประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎของ
อิทัปปัจจยตา พุทธบริษัทอย่าไปมงาย
ว่าสุขทุกข์มาจากกรรมเก่า สุขทุกข์มัน
มาจากการที่ทำผิดหรือทำถูกต้องตามกฎของ
อิทัปปัจจยตา ถ้ามันจะมีมาอย่างไร ดีหรือ
ร้ายอย่างไรเราต้อนรับด้วยการปฏิบัติให้ถูก
ต้องตามกฎของอิทัปปัจจยตา แล้วมันก็จะ
ไม่มีความทุกข์เลย

ที่นี้ข้อที่ ๓ พระองค์ตรัสว่า **สิ่งทั้ง**
หลายมีเหตุเป็นไปตามเหตุ อย่าถือว่าสิ่ง
ทั้งหลายไม่มีเหตุหรือมันเป็นไปเองโดยไม่
ต้องมีเหตุ ที่นี้คนโง่อีกพวกหนึ่งเขาถือว่า
สิ่งทั้งหลายเป็นไปเอง เป็นไปตามเรื่อง ไม่
ได้มีเหตุมีปัจจัยอะไร นี่มันผิดจากหลัก
อิทัปปัจจยตาที่ว่าสิ่งทั้งหลายทั้งปวงมันมี
เหตุ มันจะต้องเป็นไปตามเหตุ เรายอมรับ
ว่ามีเหตุ แล้วก็ประพฤติปฏิบัติให้ตรงต่อ
เหตุของสิ่งที่เราพึงประสงค์คือฝ่ายดี เรา
อย่าไปประพฤติกระทำให้ตรงต่อเหตุของ
ฝ่ายทุกข์ โทษ หรือฝ่ายความชั่ว นี่พุทธ-
ศาสนามีหลักอย่างนี้ว่าทุกสิ่งมีเหตุ ต้อง
ประพฤติให้ถูกต้องตามเหตุ แล้วสุขทุกข์

นั่นมิได้มาจากไอ้กรรมเก่า เตี้ยวันนี้เราจะมีสุขทุกข์อย่างไรอย่าไปถือว่ามันมาจากกรรมเก่า มันอยู่ที่เราทำผิดหรือทำถูกต้อง กฎอิทัปปัจจยตา เมื่อมีอะไรมาสัมผัส ถ้าผลของกรรมเก่ามาสัมผัส เอ้า, มาสัมผัส เราต้อนรับอย่างถูกต้องตามกฎหมายของอิทัปปัจจยตามันก็เป็นหมันเป็นโมฆะไปทันที อย่างนี้แล้ว เราไม่ถือว่ามีอิศวร อิศวรซึ่งบันดาลอะไรได้ตามชอบใจ สุขทุกข์มิได้มาจากอิศวร ไม่มีอิศวรชนิดที่บันดาลบังคับอะไรใครได้ตามชอบใจ ไม่มีในพุทธศาสนา มีแต่ว่าจะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายของอิทัปปัจจยตา

ตั้งนั้นกฎของอิทัปปัจจยตานันแหละ
เป็นอิศวรเสียเอง อิทัปปัจจยตานันคือพระ
เป็นเจ้าอิศวรในพุทธศาสนา เราจึงถือว่า
กฎอิทัปปัจจยตาคือพระเจ้าในพุทธศาสนา
เป็นอิศวรในพุทธศาสนา ถ้าถืออิศวรอย่าง
นี้แล้วก็ได้ ถ้าถืออิศวรอย่างที่ชอบกินกุ่ม
แล้วก็ใช้ไม่ได้ ฉะนั้นต้องเป็นกฎที่เด็ดขาด
เฉียบขาดตามกฎของธรรมชาติ เหตุผล
เรียกสั้นๆ ว่ากฎอิทัปปัจจยตา เดียวนี้พุทธ-
บริษัทเพิกเฉยละเลยต่อกฎอิทัปปัจจยตา
เพราะว่าไม่รู้ก็ได้ เพราะารู้แล้วแกลังทำ
ไม่รู้เสียก็ได้ รู้ก็เพิกเฉยเสียก็ได้

อาตมาพูดให้ฟังก็ไม่สนใจก็ได้เรื่อง
กฎอิทัปปัจจยตา ก็เลยไม่รู้เรื่องกฎอิทัปป-
ัจจยตา มันก็ไม่มีหลัก ไม่มีหัวใจหรือที่
สำคัญสำหรับเป็นที่ตั้ง ก็เลยไม่มีพระเจ้า
อิทัปปัจจยตามาช่วยคุ้มครองก็ต้องเป็นไป
ตามกิเลส เป็นอิทัปปัจจยตาฝ่ายกิเลส ไม่
ใช่อิทัปปัจจยตาฝ่ายโพธิ นั่นแหละพระเจ้า
ลงโทษให้แล้ว เพราะมันเป็นอิทัปปัจจย-
ตาฝ่ายกิเลสมันก็ต้องได้รับทุกข์รับโทษ
พระเจ้าลงโทษให้แล้วเพราะไม่ประพฤติให้
ตรงตามกฎของอิทัปปัจจยตา

นี่ระวังให้ดีพุทธบริษัท อย่าทำพุทธ-
ศาสนาให้เป็นไสยศาสตร์เสียเลย ถ้าทำก็
กลายเป็นคนปัญญาอ่อน ไปจัดไว้พวกหนึ่ง

ถือไสยศาสตร์ต่อไปเกิด สร้างศาลพระภูมิ
ให้รอบรั้วบ้านนั้นจะคุ้มครองได้หรือไม่ไป
ลองดู ไปลองดูก็แล้วกัน นี่ว่าเรากำลังคิดว่า
จะฟังพระเครื่อง ฟังสิ่งศักดิ์สิทธิ์ พิธีรีตอง
นะ อาตมาก็ขอทำนายว่า เอ้า, สร้างพระ
เครื่องให้เต็มบ้านเต็มเมือง ไปตรงไหน
ก็เหยียบแต่พระเครื่อง มันเต็มไปทุกหน
ทุกแห่งจะพันทุกข์ใหม่ จะปลอดภัยใหม่
สร้างพระเครื่องให้เต็มโลก นี่โลกจะมี
สันติภาพใหม่ นี่ย่ำทำพุทธศาสนาให้
เป็นไสยศาสตร์เสียเลย เดียวนี้ก็สร้างพระ
เครื่อง สร้างพระเครื่องวางกันมาแยะแล้ว
แต่ยังไม่เห็นเงาของสันติภาพ เห็นแต่เงา
ของความมมงาย

นี่มันจะไปถึงไหนก็ขอฝากไว้ดูกันต่อไป
นี่ว่าอย่าทำพุทธศาสตร์ให้เป็นไสยศาสตร์
เสียเลย เดี่ยวนี้เป็นพุทธบริษัทกันแต่
สามะโนคร้ว เขาลงในสามะโนคร้วว่าเป็น
พุทธ พ่อแม่เป็นพุทธ เกิดมาเป็นพุทธ มัน
เป็นพุทธ แต่สามะโนคร้วในใจ ไม่ใช่ ไม่มี
ศาสนาอะไรเลย คนว่างศาสนาอย่างนี้
แหละที่ศาสนาอื่นเขามาชิงเอาไปได้ อย่า
โกรธเขาเลยเพราะคนคนนี้ เด็กคนนี้นั้นว่าง
ศาสนา หัวใจมันไม่มีศาสนา แล้วศาสนาอื่น
เขาเอาขนมมาล่อนิดเดียวก็ไปแล้ว เขาก็เอา
ไปได้แหละ

ฉะนั้นอย่าไปโกรธเขาเลย เพราะว่าเรา
มันบกพร่องเอง เพราะว่าเรามันไม่ได้ทำให้
เด็กๆ ของเรามีศาสนาเป็นพุทธบริษัทที่แท้
จริง เป็นพุทธบริษัทแต่สามะโนคร้ว โดย
เนื้อแท้ก็คนว่างศาสนา มันก็ไปแหละ มัน
ก็ไปตามกิเลสแหละ ถ้าเขาเอาเหยื่อของ
กิเลสมาล่อ มันก็ไปหาลัทธินั้นนะ หาลัทธิที่
จะให้ได้อะไรตามไ้ความต้องการของกิเลส

ถึงเวลาแล้ว ถึงสมัยแล้วที่ควรจะ
จัดการเรื่องนี้กันเสียที ศีกษาธรรมะ รู้จัก
ธรรมะ มีธรรมะกันเสียที อาตมาใช้คำพูด
จำง่ายขึ้นมาใหม่ๆ คำหนึ่งให้จำกันไว้ง่ายๆ
ว่า **ธรรมประยุกต์ พุทธธรรมประยุกต์**
ประยุกต์พุทธธรรมกันเสียที

คำว่า *ประยุกต์* ประยุกต์ นี่คือทำให้ใช้ประโยชน์ได้ ถ้ามันยังใช้ประโยชน์ไม่ได้มันก็ยังไม่ประยุกต์ พุทธศาสนายังไม่ประยุกต์ เพราะว่ายังใช้ให้เป็นประโยชน์ไม่ได้ เพราะเพราะว่าสมาชิกมันยังโง่ พุทธบริษัทไม่รู้จักใช้พุทธศาสนาให้เป็นประโยชน์นั้นแหละคือยังไม่ประยุกต์ เราทำนาได้ข้าวเปลือกมากินไม่ได้นะข้าวเปลือก ต้องประยุกต์ข้าวเปลือกให้เป็นข้าวสาร เอ้า, เป็นข้าวสารแล้วก็ยังกินไม่ได้ มันก็ต้องประยุกต์ข้าวสารให้เป็นข้าวสุก กินได้หรือไม่ได้ นี่มันต้องประยุกต์จนมันสำเร็จประโยชน์ตามที่ควรจะปรารถนา เดี่ยวนี้ยังมี เรานะยังมีพุทธศาสนาเหมือนกับข้าวเปลือกกินไม่ได้บางคนดีหน่อยก็ยังมีพุทธศาสนาเหมือน

ข้าวสารซึ่งกินไม่ได้ ขึ้นกินเข้าไปก็ตาย
เหมือนกันแหละ ลองกินข้าวสารกันไปดูสิ
ต้องทำให้ข้าวสารนี้ประยุกต์ให้เป็นข้าวสุก
แล้วเราก็กินได้ การที่ทำให้พระพุทธศาสนา
เป็นประโยชน์แก่เราเต็มตามความหมาย
นั้นเรียกว่า **พุทธธรรมประยุกต์** ถึงสมัยแล้ว
ถึงเวลาแล้วที่เราจะประยุกต์พุทธธรรมให้
สำเร็จประโยชน์แก่พุทธบริษัท ความเป็น
พุทธบริษัทของเราก็จะได้ไม่เป็นหมัน

อาตมาขอชักชวนท่านทั้งหลายทุก
คนที่นี่ว่าถึงเวลาแล้ว ถึงเวลาแล้วที่จะ
ประยุกต์พุทธธรรมคือพระพุทธศาสนาให้
สำเร็จประโยชน์แก่จิตใจของเราเต็มตาม
ความหมาย อย่าได้เป็นพุทธบริษัทแต่

ตามสำมะโนครัวอยู่แล้ว มันถึงเวลาแล้ว
ที่จะเป็นพุทธบริษัทที่แท้จริงกันเสียที
เดี๋ยวนี้ณะพระพุทฺธ พระเจ้า พระเป็นเจ้า
จริงมี ที่จริงมีอยู่คือกฏอิทัปปัจจยตากี้
ไม่รู้จัก แต่ไปรู้จักพระอิศวรบนสวรรค์นูน
หลายคนยังบูชาพระเจ้า พระอิศวร พระ
นารายณ์อะไรบนสวรรค์อยู่

อาตมาบอกว่าอย่าเลย พระพุทฺธเจ้าบน
สวรรค์ก็เก็บไว้บนสวรรค์เถิด มีพระพุทฺธเจ้า
ในหัวใจของเราดีกว่า พระพุทฺธเจ้าอยู่บน
สวรรค์ก็ให้ท่านอยู่ไปให้ตามสบายของท่าน
เถิด เรามีพระเจ้าในหัวใจของเราคือมีความ
รู้ มีการปฏิบัติกฏอิทัปปัจจยตาโดยถูกต้อง
ในเนื้อในตัวของเรา ในใจของเรา อย่างนี้
เรียกว่าเรามีพระเจ้าอยู่ในหัวใจของเรา

นี่ดูว่าจะไม่รู้จักกันเสียทั้งสองพระเจ้า
นั่น เราไม่รู้จักทั้งสองพระเจ้า พระเจ้าอยู่
บนสวรรค์ก็ไม่ได้รู้จัก แล้วมันก็ยากที่จะรู้จัก
พระเจ้าจะมีในหัวใจได้ก็ไม่ได้รู้จัก ก็ไม่มีทั้ง
พระเจ้าบนสวรรค์ ไม่มีทั้งพระเจ้าในหัวใจ
ของเราเอง นี่เรารู้จักพระเจ้าที่แท้จริงคือ
พระเจ้าในหัวใจของเราเอง โดยรู้ว่ากฎอัน
เฉียบขาดของอิทัปปัจจยตานั้นมีอยู่ในที่
ทุกหนทุกแห่ง ในทุกๆ ปริมาณที่ประกอบ
กันขึ้นเป็นสากลจักรวาล และในหัวใจของ
เรามันก็มีกฎนั้นบังคับควบคุมอยู่ทั้งเนื้อทั้ง
ตัวของเรา ถูกบังคับควบคุมอยู่โดยพระเจ้า
องค์นี้ เราจึงรู้จักพระเจ้าองค์นี้ที่มีอยู่ในตัว
เราในหัวใจของเรา แล้วสนองพระประสงค์
ของพระเจ้านั้นให้ถูกต้อง แล้วเราก็จะได้รับ

ผลเต็มที รู้จักพระเจ้าที่แท้จริงในหัวใจของ
เราอย่างนี้เราจะมีที่พึ่ง กฎอิตัปปัจจยตา
แสดงตัวออกมาเป็นพระพุทธเจ้าก็ได้ เป็น
พระธรรมก็ได้ เป็นพระสงฆ์ก็ได้

พระพุทธเจ้าท่านตรัสรู้กฎอิตัปป-
ัจจยตา ท่านดำรงตนอยู่ตามกฎอิตัปป-
ัจจยตา ท่านเคารพกฎอิตัปปัจจยตาใน
ฐานะเป็นพระพุทธเจ้า **พระธรรมมันก็คือ**
ตัวกฎอิตัปปัจจยตา และทุกสิ่งที่เป็นไป
ตามกฎอิตัปปัจจยตา แล้ว**พระสงฆ์ก็คือผู้**
ที่เข้าใจกฎอิตัปปัจจยตา ดำเนินตนอยู่ถูก
ต้องตามกฎของอิตัปปัจจยตา ก้าวหน้าๆ
ไปตามลำดับ

เรามีกฏอิทัปปัจจยตาอยู่ในใจก็เท่ากับ
ว่ามีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์อยู่ในใจ
ชีวิตนี้ดำเนินไปอย่างถูกต้องตามกฏของ
อิทัปปัจจยตา เราก็หมดปัญหา ความทุกข์
ไม่อาจจะเกิดขึ้น ถ้าเรามีกฏอิทัปปัจจยตา
ฝ่ายที่จะดับทุกข์อยู่ตลอดเวลา เราต้องมี
ให้ถูกต้องตามที่มี อย่ามีตัวกู ตัวกู ตัวกูอยู่
ในจิตใจ ท่ามกลางจิตใจอย่ามีตัวกู ตัวกู แต่
ให้มีพระเจ้าอยู่ในหัวใจคือพระเจ้าอิทัป-
ปัจจยตา ทุกอย่างจะเป็นไปด้วยดี

ขอแทรกตรงนี้หน่อยเรื่องตัวกู ตัวกู
นี่ สำนักวิปัสสนาสอนกรรมฐานเรื่องหนอ
หนอ หนอนั้นนะเป็นหนอตัวกูทั้งนั้นแหละ

หนอตัวกูทั้งนั้นแหละ ทุกสำนักสังเกตดู
ฟังดู หนอตัวกูทั้งนั้น ตัวกูเดิน ตัวกูย่าง ตัวกู
เหยียบ ตัวกูนั่ง ตัวกูนอน ตัวกูกิน ตัวกูเคี้ยว
หนอๆ หนอๆ หนอของตัวกูทั้งนั้น เพราะ
ว่าอาจารย์ไม่ได้บอกให้ตีมาเสียตั้งแต่ต้น
บอกแต่ว่าหนอๆ หนอๆ แล้วลูกศิษย์มันก็
คิดว่ากู กูหนอ กูนั่นนี่อยู่ นั่งอยู่หนอ กูยก
ย่างหนอ กูเดินหนอ กูหนอ หนอของกูทั้ง
นั้น นี่คือฝัง ปลุกฝังให้ตัวตนให้หนักลงไป
กว่าเดิม เขามาจากบ้านมีตัวกูเท่าไรก็ตาม
แต่พอมาทำกรรมฐานหนอ หนอ หนอแบบ
นี้ตัวกูเพิ่มขึ้นกว่าเดิม แรงขึ้นกว่าเดิม มาก
ขึ้นกว่าเดิม เพราะมันหนอ หนอของตัวกู

ทีนี้มาสอนกันใหม่เสียให้ถูกต้องว่า
หนอ **หนอนั้นคือสติปัญญาบอกให้รู้ว่า
ไม่ใช่ตัวกู ไม่มีตัวกู** สักว่าการเป็นไปตาม
กฎอิทัปปัจจยตาเท่านั้นหนอ สักว่าเป็น
ไปตามกฎอิทัปปัจจยตาเท่านั้นหนอ เมื่อ
เดิน ตัวอริยาบถเดิน ที่เป็นไปตามกฎอิทัป-
ปัจจยตาเท่านั้นหนอไม่ใช่กูเดินหนอ ถ้า
ไม่รู้เรื่องนี้มันก็รู้สึกเป็นกูเดินหนอมันก็เพิ่ม
ตัวกู

ทีนี้ละลายไอ้ตัวกูให้หมดไปว่า โอ้, นี
มันเป็นเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดอริยาบถเดิน
ขึ้นมาแล้วตามกฎของอิทัปปัจจยตานั่น
เราก็เห็นแจ้งว่าเป็นอริยาบถเดินตาม
ธรรมชาติเท่านั้นหนอ เดินตามธรรมชาติ

เท่านั้นหนอ แล้วก็เดินหนอ เดินเท่านั้น
หนอ เดินหนอ เดินเท่านั้นหนอ ไม่มีตัว
กู หนอนี้อะไรก็ๆ ก็ระยะๆ ก็ตามใจขอให้
หนอด้วยสติปัญญาว่าอิริยาบถที่มันเป็นไป
ตามกฎอิทัปปัจจยตาเท่านั้นหนอ ไม่ใช่กู
หนอ ไม่ใช่กูเดินหนอ กูนั่งหนอ กูยกหนอ
กูย่างหนอ กูเหยียบหนอ กูกินหนอ กูใส่
ปากหนอ กูเคี้ยวหนอ กูกลิ้นหนอ น้ันมัน
เพิ่มตัวกู เพิ่มเข้าไปมากกว่าเดิม เลยไม่ได้
ผลอะไร ไม่เท่าไรก็ได้ตัวกูที่มากเกินไป แก่
ไม่ตก นี่ขอให้ผู้ที่ชอบกรรมฐานหนอๆ นั้น
แหละรู้สึกเข้าใจกันเสียใหม่

ถูกแล้วไม่มีผิดหรือที่ใช้คำว่าหนอนั้น แต่ว่าหนอนให้มีความหมายถูกต้องว่า มันสักว่าเท่านั้นหนอน ไม่ใช่ตัวกุหนอนมันสักว่าเปลี่ยนไปตามกฎอิทัปปัจจยตาเท่านั้นหนอน เป็นอิริยาบถตามธรรมชาติเท่านั้นหนอน นี่ถ้าว่าข้อปฏิบัติที่มันมีอยู่ที่ จะช่วยดับทุกข์ได้ แต่เรามันไปเข้าใจผิดต่อหลักปฏิบัติเหล่านั้นแล้วมันก็เกิดผลร้าย ดังนั้นการไปทำกัมมัฏฐานวิปัสสนาก็เพื่อเพิ่มตัวกุมันเป็นผลร้าย มันต้องไปทำกรรมฐานวิปัสสนาเพื่อลดตัวกุ เหลือแต่สักว่าธรรมชาติเป็นไปตามกฎอิทัปปัจจยตาเท่านั้นหนอน

นี่ที่พูดเรื่องนี้ก็เพราะว่าเห็นหลายๆ คน
นั่งอยู่หน้าคูหาคุตาแล้ว รู้สึกว่าเคยทำกรรม-
ฐานหนอมาเป็นแน่ จึงบอกเสียให้ถูกว่าคุณ
ไปหนอเสียใหม่ให้ถูกต้อง อย่าไปเป็นหนอ
ของตัวกู ให้เป็นหนอของอิทัปปัจจยตาเป็น
ไปตามธรรมชาติเท่านั้นหนอ

ไอ้หนอๆ หนอนี้มัน ๒ ความหมาย
ได้เสมอ หนอจะเอาก็ได้ หนอสักว่าของ
ซีร์วซีห์เร่กูไม่เอาอย่างนี้ก็ได้อ้อ พูดว่าเงิน
หนอ เงินหนอ เงินหนอนั้น ไอ้คนหนึ่งมัน
จะเอานะ เงินหนอกูจะเอา เงินหนอ เงิน
หนอ แต่อีกคนหนึ่งมันว่า ไอ้, เงินนี้พิช
ร้าย อสรพิชร้ายกูไม่เอาเงินหนอ เงินหนอ

มึงเป็นศัตรูกับกู มึงเป็นสิ่งที่เลวร้ายกูไม่เอา
ก็เงินหนอ เงินหนอเหมือนกัน พูดย่าเงิน
หนอ เงินหนอมันมีความหมาย ๒ อย่าง
ตรงกันข้าม

ยกตัวอย่างอีกเรื่องหนึ่งก็ได้ว่าโคคา
โคล่าหนอ โคคาโคล่าหนอ ไอ้คนหนึ่งมัน
จะกิน ไอ้คนหนึ่งมันว่าเรื่องบ้ากูไม่กิน กูไม่
กิน ไอ้โคคาโคล่ากูไม่กิน ปากมันว่าออกมา
ว่าโคคาโคล่าหนอ คนหนึ่งมันจะกิน อยาก
จะกินเต็มที แต่คนหนึ่งมันบอกว่า อ้อ, ไอ้
ไอ้เรื่องบ้าเรื่องโง่เรื่องอะไรกูไม่เอากับมึง
โคคาโคล่าหนอนี้ โคคาโคล่าหนอกูไม่เอา
กับมึง

นี่ขอให้จำตัวอย่างนี้ไปไว้ดีๆ แล้วไปใช้
หนอให้ถูกต้องในทุกๆ อิริยาบถ ซึ่งเราจะ
ต้องประพฤติปฏิบัติอยู่ทุกอิริยาบถในบ้าน
ในเรือน เข้าไปในครัวแล้วมันก็มีกินหนอ
นี่ กินหนอ เคี้ยวหนอ กลืนหนอก็หนอให้
ถูกต้องอย่าให้หนอกิน เข้าไปในห้องน้ำถ่าย
อุจจาระ ถ่ายปัสสาวะก็ว่าให้มันหนอให้ถูก
ต้องว่ามันเป็นอิริยาบถตามธรรมชาติ อย่า
เป็นกูผู้ถ่ายอุจจาระ กูผู้ถ่ายปัสสาวะ กูผู้
อาบน้ำ กูผู้นุ่งผ้า กูผู้แต่งตัว นี่อย่าให้มัน
หนอเป็นตัวกู นี่ช่วยจำไปด้วยว่าปรับปรุง
หนอกันเสียใหม่ให้ถูกต้องตามความหมาย
เดิมของธรรมะ

เดี๋ยวนี้มันเป็นยุคที่จะเฉื่อยชา อยู่ไม่ได้แล้วมันเป็นยุคปรมาณูแล้ว ทำอะไรให้ถูกต้อง ทำอะไรให้รวดเร็ว จึงต้องปรับปรุง แม้แต่การประพาสปฏิบัติ หลักกรรมฐาน ที่มีอยู่นี้ทำเสียใหม่ให้ถูกต้อง ในที่สุดมันก็เดินถูกทาง มันก็เดินถูกทาง ใครจะไม่เดินถูกทางเราก็ช่วยให้เขาเดินถูกทาง ถ้าช่วยไม่ได้ก็ตามเรื่อง แต่เราคอยพร้อมที่จะช่วยอยู่เสมอ มีอุเบกขาคือเพ่งดูอยู่เสมอว่าเมื่อไหร่ช่วยได้ต้องช่วยทันที อุเบกขานั้นไม่ใช่ว่าเฉยแล้วเลิกกัน ที่โรงเรียนมันสอนผิดๆ กรุณา มุทิตา อุเบกขา มันคือ ช่วยไม่ได้ มันเป็นไปตามกรรม คือถ้าเป็นตามกรรม เลิกไม่ช่วยนี่เขาเรียกว่าอุเบกขา นี่

ไม่ถูก อุเบกขาคือจ้องดูอยู่ต่อไปช่วยได้
เมื่อไหร่เป็นช่วยทันที นั่นแหละอุเบกขาใน
พรหมวิหารที่ถูกต้อง ไม่ใช่เฉยเลิกไป

นี่เราก็เหมือนกันแหละกับเพื่อนมนุษย์
ของเราเนี่ย เราอย่าอุเบกขาเป็นอันขาด แต่
อุเบกขาให้ถูกต้องคืออุเบกขาคอยจ้องดูว่า
ช่วยได้เมื่อไหร่จะช่วยเมื่อนั้นนั่นแหละคือ
อุเบกขา

เราจงมีการเพ่งดูจ้องดูอยู่ทุกโอกาส
ที่เราจะช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ของเราได้
เท่าไหร่ เมื่อไหร่ ที่ไหน ช่วยทันที นี่เป็นการ
ช่วยกันสร้างโลกใหม่ให้ถูกต้อง คำว่าถูก
ต้องคือถูกต้องตามกฎหมายของอิทัปปัจจยตา

มีการเห็นอิทัปปัจจยตาแล้วก็จะเห็นตถตา

ตถตาเป็นผลของการมีอิทัปปัจจย-
ตา การเป็นไปตามเหตุตามปัจจัยเรียกว่า
อิทัปปัจจยตา เมื่อเห็นไฉ่ความเป็นไปตาม
เหตุตามปัจจัยแล้วก็จะเห็นว่าเสมอกันหมด
คือเช่นนั้นเอง สวยก็ตถตา ไม่สวยก็ตถตา
คือเช่นนั้นเอง อร่อยก็เช่นนั้นเอง ไม่อร่อย
ก็เช่นนั้นเอง น่ารักก็เช่นนั้นเอง น่าเกลียด
ก็เช่นนั้นเอง น่ากลัวก็เช่นนั้นเอง ไม่กลัวก็
เช่นนั้นเอง เจ็บไข้เช่นนั้นเอง หายก็เช่นนั้น
เอง ตายก็เช่นนั้นเอง อยู่ก็เช่นนั้นเอง ไม่มี
จิตหวั่นไหวไปตามอะไร ดำรงจิตปกติแล้ว
ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎของอิทัปปัจจยตา
ตลอดไปๆ เรื่อยไปๆ จนถึงที่สุด เห็นตถตา

นี่เป็นเครื่องรางคุ้มครองไม่ให้หวั่นไหวไปตามสิ่งที่เข้ามากระทบคือไม่ยินดีไม่ยินร้ายใครมีเครื่องรางนี้แขวนคอจะคุ้มครองได้มากกว่าแขวนพระเครื่องสักสิบกิโล เอาพระเครื่องมาแขวนคอสิบกิโลก็คุ้มครองไม่ได้เท่ากับว่าอิทัปปัจจยตาคำเดียวที่มีอยู่ในหัวใจ มีผู้นำมาแจก วันนี้เขาแจกสติ๊กเกอร์ตถตา รับไปติดไว้ที่หน้าอกจะคุ้มครองได้มากกว่าแขวนพระเครื่องสักสิบกิโล คือมันไม่ทำให้หวั่นไหว มันทำให้ไม่หวั่นไหวในสิ่งใด ผัสสะไม่เกิดโง่ขึ้นมา ผัสสะไม่เป็นพิษขึ้นมา ไม่หวั่นไหวไปเป็นยินดียินร้ายได้เพราะเห็นอิทัปปัจจยตา ผัสสะมันฉลาด เวทนามันฉลาด มันก็ไม่เกิดตัณหา เพราะน่ารักก็เช่นนั้นเอง น่าเกลียด

ก็เช่นนั้นเอง แล้วตัณhamันจะเกิดอย่างไร
ได้ มันก็ไม่เกิดตัณหาเพราะมีอิทัปปัจจย-
ตาปรากฏอยู่ในความรู้สึก ถือว่าเป็นเครื่อง
คุ้มครองที่ศักดิ์สิทธิ์ เป็นหัวใจทั้งหมดของ
พระพุทธศาสนา

พระพุทธเจ้าท่านสอนอะไรๆ มากมาย
๘๔,๐๐๐ ธรรมชั้นร์ สรุปแล้วก็คือให้เห็น
ตถตา หรือ ตถาตา ก็เรียก ตถา เฉยๆ ก็
เรียก ๓ คำนี้สิ่งเดียวกัน ตถา คือเช่น เช่น
นั้น ตถตา หรือ ตถาตา คือความเป็นเช่น
นั้น ความทุกข์ก็เป็นเช่นนั้น เหตุให้เกิดทุกข์
ก็เป็นเช่นนั้น ดับทุกข์ก็เป็นเช่นนั้น ใ้ทาง
ให้ถึงความดับทุกข์ก็เป็นเช่นนั้นคือมันเป็น
เช่นนั้นตามแบบของมันเอง พอเรารู้เรื่อง

ดีเราก็จัดการถูกต้อง ถ้าเห็นตถาแล้ว เห็น
ตถตาแล้วไม่มีทำอะไรผิดคือไม่ยินดียินร้าย
อีกต่ออะไร มีทำให้ถูกต้องตามทางที่ควร
จะทำคือเช่นนั้นเองฝ่ายที่มันจะดับทุกข์ได้
แม้จะดับทุกข์ได้มันก็ยังเป็นเช่นนั้นเองอยู่
นั่นแหละ อย่าไปยินดีสิ่งใดอะไรเลยกับ
ความสุข อย่าไปเกลียดไปกลัวกับความ
ทุกข์ให้มันเหนียวเปล่าๆ มันเป็นเช่นนั้นเอง
ตถา แปลว่า เช่นนั้นๆ ผู้ใดถึงความรู้ข้อนี้ มี
ความรู้ข้อนี้ผู้นั้นเป็นตถาคต ตถาคต แปล
ว่าผู้ถึงซึ่งตถา ได้แก่พระอรหันต์ทั้งหลาย
ทั้งปวง มีพระพุทธเจ้าเป็นผู้นำเป็นองค์แรก
เป็นจอมโจก การถึงตถาทำให้เป็นตถาคต
คือเป็นพระอรหันต์

เดี๋ยวนี้เรายังไม่ถึงนั้นก็เดินตามไปเถิด
ทำตามรอยพระอรหันต์ไปคือเห็นตถา ตถา
หรือตถตา ตถตานี้ให้มากขึ้นๆ แล้วก็เดิน
ถึงจุดหมายปลายทางของความเป็นมนุษย์
ได้สักวันหนึ่งเป็นแน่นอน คืออยู่เหนือความ
ทุกข์โดยประการทั้งปวง

นี่เดี๋ยวนี้เราเกิดมาพอดีได้พบเห็น
สถานการณ์ที่น่าเวทนา น่าสงสารหรือเลว
ร้ายน่าขยะแขยงก็มี เราจะทำอะไร เรา
จะทำอะไรที่เกิดมาพอดีกับยุคนี้ที่เป็น
เช่นนี้ อามาตอบง่ายๆ ว่าจงเป็นพุทธ-
บริษัทต่อไปให้ถูกต้อง เป็นพุทธบริษัทของ
ตนๆ ต่อไปให้ถูกต้อง มีธรรมะถึงขนาดที่
จะเห็นตถตาเช่นนั้นเองของทุกสิ่งแล้วไม่

ห้วนไหวอยู่ในสิ่งใดๆ ต่อสิ่งใดๆ ในที่ใดๆ
นี่เป็นตถตาคงที่ต่อสิ่งทั้งปวง

นี่อายุต้องมาถึงนี้ ชีวิตต้องมาถึงนี้ ชีวิต
ต้องมาถึงจุดที่เรียกว่าตถตา ตถตา เห็น
ความเป็นเช่นนั้น ประจักษ์ต่อความเป็น
เช่นนั้น ประพฤติอยู่ในความเป็นเช่นนั้น
อย่างถูกต้องแล้ว ผู้นี้ชื่อว่าถึงตถา คือเป็น
ตถาคตแล้ว จบ เรื่องจบ นี้เราได้มาประสบ
พบเข้ากับสิ่งที่มันไม่ควรจะมี ที่มันเกิดมา
จากอวิชชาของมนุษย์ที่ก้าวหน้าในทางของ
อวิชชา ไม่ก้าวหน้าในทางของวิชชาเสียเลย
เออล่ะ, เอาชีวิตนี้มาล่อกันวันนี้ เอาชีวิตนี้
อายุนี้มาล่อกันเสียวันนี้ เอามาอาบน้ำ เอา
มาถูขี้โคล เอามาขัดล้างกันเสียอย่างดีใน

วันที่เรียกว่าล้ออายุนี้ ธรรมบรรยายเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาในโลกนี้ที่เราเกิดมาพอดี ประสบกันเข้ามียู่อย่างนี้

อาตมาขอยุติการบรรยายตอนนี้ไว้เพียงเท่านี้ก่อน ขอให้ท่านทั้งหลายยินดีในการได้ล้ออายุคือได้ชำระชะล้างอายุให้มันสะอาดหมดจดกว่าที่แล้่วๆ มา จะได้ไปเจริญงอกงามก้าวหน้าตามทางของพุทธบริษัทเราอยู่ทุกทีพิจาราตรีกาล

การบรรยายสมควรแก่เวลา ขอยุติการบรรยายในงวดแรกไว้แต่เพียงเท่านี้

รายชื่อหนังสือธรรมะเล่มน้อย

๑๒ เล่ม เมื่อปี ๒๕๕๓ ประกอบด้วย

๑. ความสุขปีใหม่...กลิ้งให้ดีกว่าปีเก่า
๒. เป้าหมายชีวิตและสังคม
๓. อุดมคติของโพธิสัตว์
๔. ยอดแห่งความสุข
๕. การเป็นพุทธบริษัทที่ถูกต้อง
๖. วิปัสสนาระบบลัดสั้นสำหรับประชาชนทั่วไป
๗. ทำบุญ ๓ แบบ
๘. แม่คือผู้สร้างโลก
๙. บุตรที่ประเสริฐที่สุด
๑๐. การดำรงจิตไว้อย่างถูกต้อง
๑๑. ทุกอย่างเป็นเช่นนั้นเอง
๑๒. ดอกสร้อยแสดงธรรม ๒๔ ฉากของชีวิต

๑๒ เล่ม เมื่อปี ๒๕๕๔ ประกอบด้วย

๑. ชีวิตใหม่เมื่อปีใหม่
๒. ความรักผู้อื่น
๓. โลกบ้าหรือธรรมะบ้า
๔. การชนะโลก
๕. อริยมรรคมีองค์แปด
๖. การศึกษาและการรับปริญญาในพระพุทธศาสนา
๗. วิธีทำสมาธิเบื้องต้น
๘. สิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงเคารพ
๙. อิศรภาพหรือเสรีภาพในทางธรรม
๑๐. การเมืองเรื่องศีลธรรม
๑๑. ปัญญาดีกว่าศาสตราวุธ
๑๒. ผู้ทรงเปิดให้สัตว์โลกเห็นทั่วกันหมด

๑๒ เล่ม สำหรับปี ๒๕๕๕ ประกอบด้วย

๑. การมีอายุครบรอบปี...เป็นเช่นนั้นเอง
๒. สิ่งที่เป็นคู่ชีวิต
๓. มาฆบูชา วันนี้เป็นการกระทำเพื่อบูชาพระอรหันต์
๔. ความถูกต้องของการศึกษา
๕. ความหมายและคุณค่าของคำว่า "ลืออายุ"
๖. การทำงานนั้นคือการปฏิบัติธรรม
๗. เศรษฐศาสตร์ของชาวพุทธ
๘. พระธรรมในทุกแห่งทุกมุม
๙. มีอชวาทำบุญอย่าให้มีอชวายรู้
๑๐. ปวารณา คือเครื่องหมายแห่งคนดี
๑๑. ประโยชน์ของความกตัญญู
๑๒. ภูมิต่าง ๆ และแนวครองชีวิต

กสิกรรม ฉบับพิเศษ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

BIA BOOK Club

สวนโมกข์กรุงเทพ

บริการ
จัดส่งหนังสือ
ทางไปรษณีย์
ทั่วประเทศ

[email bookclub@bia.or.th](mailto:bookclub@bia.or.th) • facebook.com/bookclub.bia

facebook.com/buddhadasaarchives

สอบถาม ฦกภัทร เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๘.๐๐ น.

โทรศัพท์ ๐.๒๙๓๖.๒๘๐๐ ต่อ ๗๑๐๘ • โทรสาร ๐.๒๙๓๖ ๒๙๐๐

กิจกรรมของสวนโมกข์กรุงเทพ

การบริหารงานทางธรรมให้เกิดการมีส่วนร่วมในธรรมในหลากหลายลักษณะ อาทิ ทำเอง ร่วมมือกันทำ และธรรมภาคีทำให้ ทำขึ้นภายในและภายนอกทั้งที่เป็นกิจกรรมประจำและทำเป็นครั้งคราว โดยกิจกรรมบางส่วนที่เกิดขึ้นภายในประกอบด้วย ดังนี้

การเจริญสติภาวนา : สวดมนต์ทำวัตรและเจริญจิตตภาวนา ทุกวัน เวลา ๑๗.๓๐ - ๑๘.๓๐ น. • สมาธิภาวนา ทุกวันอาทิตย์ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. • อานาปานสติภาวนากับพุทธทาสภิกขุ โดยกลุ่มอยู่เย็นเป็นประโยชน์ ทุกวันพุธ, พุธที่สบดี เวลา ๑๗.๐๐ - ๑๘.๓๐ น. • เจริญสติแบบเคลื่อนไหว ทุกวันเสาร์, อาทิตย์ สัปดาห์ที่ ๒ ของเดือน เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๗.๐๐ น. • วันแห่งสติกับชาวคณะหมู่บ้านพลัมประเทศไทย ทุกวันเสาร์ สัปดาห์ที่ ๓ ของเดือน เวลา ๐๗.๐๐ - ๑๗.๐๐ น.

การบริหารเพื่อจิตตภาวนา : โยคะในสวนธรรม โดยสถาบันโยคะวิชาการ • โยคะภาวนากับชีวีตสิกขา โดยครูดล เครือข่ายชีวีตสิกขา • อานาปานสติกับไทเก๊ก โดยคณะครูสุพล โล่ห์ชิตกุล • สมหายใจ ดนตรีชีวีต โดย อ.ดุขฎิ พนมยงค์

อบรมเพื่อพัฒนาชีวิต : สวนโมกข์เสวนา • เพลินธรรม นำชม • ธรรมนิทรรศการ เป็นต้น

สาระธรรมบันเทิง : ดูหนังหาแก่นธรรม ทุกวันอาทิตย์ที่ ๔ ของเดือน เวลา ๑๗.๐๐ น. • เพลินเพลงในสวนธรรม

ธรรมะใกล้มือ

- สมัครรับ SMS ข้อธรรมฟรี เฉพาะเครือข่าย AIS กด *455233300 แล้วกดโทรออก
- ธรรมะ “Twitter” ที่ www.twitter.com/buddhadasa
- ธรรมะดีดี (D³) รับ “ข้อธรรม” และ “เสียงธรรม”
www.facebook.com/buddhadasaarchives
www.facebook.com/bookclub.bia
www.dhamma4u.com
www.bia.or.th
www.life-brary.com
- แอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟน ทั้ง iOS และ Android
  - BIA Dhamma eTravel : เที่ยวทั่วไทยให้ถึงธรรม เปิดพื้นที่ธรรมในหัวใจสำหรับผู้ปฏิบัติธรรมมือใหม่
  - BIA Meditation : สงบจิต พินิจ ภาวนา สัมผัสสมาธิกับการดับเสียงธรรมชาติ

ธรรมะในสวน ตักบาตรเดือนเกิด

- ทุกวันอาทิตย์แรกของเดือน ที่สวนโมกข์กรุงเทพ
- บูชาพระรัตนตรัย รับศีล และฟังธรรม ตักบาตรแบบครั้ง พุทธกาล แล้วร่วมกรวดน้ำแผ่เมตตา ร่วมกินข้าวกันบาตร
- เจริญสติภาวนา และกิจกรรมมหรสพเพื่อปัญญา

พระพุทธเจ้าท่านตรัสรู้กฎอหิंपิจยคา
ท่านดำรงตนอยู่ตามกฎอหิंपิจยคา
ท่านเคารพกฎอหิंपิจยคาในฐานะเป็นพระพุทธเจ้า
พระธรรมมันก็คือตัวกฎอหิंपิจยคา
และทุกสิ่งที่เป็นไป ตามกฎอหิंपิจยคา
พระสงฆ์ก็คือผู้ที่เข้าใจกฎอหิंपิจยคา
ดำเนินตนอยู่ถูกต้องตามกฎของอหิंपิจยคา
ก้าวหน้าๆ ไปตามลำดับ